

Biyoloji

Yeni Tür Adları

Zaten neredeyse sayısı unutulmuş bokböcekleri takımına ait 65 yeni türe ad koyma zorunluluğuyla karşılaşıyorsanız ne yapardınız? Bu görev kendilerine düşen entomologlar Quentin Wheeler ve Kelly Miller, önce alışıldık yöntemle, yani hayvanların görüntülerini ya da davranışlarını betimleyen adlarla işe başlamışlar. “Bu adlar kısa sürede tükenince, biraz daha yaratıcı olma fırsatını yakalyorsunuz” diyor Londra’daki Doğa Tarihi Müzesi baş entomologu Wheeler. Geriye kalanlardan bazılarını karılarının isimlerini vermişler. Daha sonra pop kültüründen kişilere geçmişler. Birine (bokböceğini andıran) Yıldız Savaşları dizisinin kötü şövalyesi Darth Vader

demişler, bir başkasına (bokböceğine hiç benzemeyen Kızılderili prenses) Pocahontas’ın adını vermişler. Sonra sıra gelmiş siyasilere. ABD Başkanı George W. Bush’un hayranı olan Wheeler, böceklerden üçüne Bush’un, Başkan Yardımcısı Dick Cheney’in ve Savunma Bakanı Donald Rumsfeld’in adlarını koymuş.

“Tabii sırtıma meslektaşlarımdan epey yumruk aldım” diyor Wheeler. Ta ki, George W. Bush kendisini arayarak teşekkür edene kadar. “Başkan, onurun bir damak zevkiyle değil, yepyeni bir yaşam formuna isim vermekle ilgili olduğunu anlamış görüldü”. Bu arada bazı memeli türleri de oldukça pahalı isimler alıyorlar. Örneğin, beş yıl önce Bolivya’da keşfedilen bir titi maymununun nüfus kağıdındaki resmi tür adı GoldenPalace.com. Nedeni bir Kanada İnternet kumar sitesinin, “bir maymun türüne adınızı koyun” diye düzenlenen bir açık artırmaya 650.000 dolar yatırmış olması. Maymun adını yadırgayabilir; ama, Bolivya Yaban Yaşamını Koruma Derneği memnun. Çünkü para Madidi Ulusal Parkı’na harcanacak.

Discover, Ağustos 2005

Tavuğun Pusulası

Göçmen kuşlar, yön bulmak için Dünya’nın manyetik alan çizgilerinden yararlanıyorlar. Bu hünerin laboratuvarında tekrarıyla görülmemiştir. Avustralyalı araştırmacılar bu beceriyi evcil tavukta gözlediler. Yiyecek yerine sosyal bir uyarıcı kullanılmış. Cıvcivlerin kırmızı bir topa bağlılık geliştirmeleri sağlandıktan sonra top saklanmış. Yerel bir manyetik alanın yönünün, cıvcivin aramaya ne taraftan başlayacağını etkilediği görülmüş. Bu da hayvanların pusula okuma yetilerini, evcilleştikten sonra da koruduklarını gösteriyor.

Nature, 1 Eylül 2005

Çekirgeleri Kandırmak

Çekirge sürüleri büyük mesafeler kat edebilmelerine karşın, geniş su alanlarının üzerinde uçmaktan kaçınıyorlar. Su gibi düz alanlardan yansıyan ışık dalgaları, yüzeye paralel bir düzlemde salınıyor ve çekirgeler dahil bazı hayvanlar bunu görebiliyorlar. İsrail’in İbrani Üniversitesi’nden Nadav Shashar,

çekirgeleri ışığı değişik biçimlerde yansıtan yüzeyler üzerine bağlamış. Beklediği gibi çekirgeler yüksek derecede kutuplayıcı yüzeylerden kaçma eğilimine girmişler. Araştırmacı, bu özelliğe sahip malzemelerin yapılmasıyla çekirge sürülerinin ekinlerden uzak tutulabileceğini söylüyor.

Nature, 21 Temmuz 2005

Üyüştürücüye Biyolojik Çare

Kolombiyalı bilimciler, ülkede gizli kokain imalatıyla başedebilenin etkili bir yolu olarak, mahsulün üzerine güve tırtılı atılarak çoğaltılmasını öneriyorlar. Ancak çevrecilerin endişesi, bu zararlının bir yandan insanlığa büyük yarar sağlarken, bir yandan da doğal türleri ortadan kaldırarak doğanın dengesini alt üst etmesi.

Discover, Ağustos 2005